

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Biennii Peripatetici

Complectens Quæstiones Logicales Una Cum Institutionibus Dialecticis Ad Antiquorum Recentiorumque Mentem Resolutas, Nec Non Juxta Modernam Scholarum Peripateticarum Methodum Elaboratas & Explicatas

Kretz, Marquard

Herbipoli, 1749

§. 5. An detur universale Scotistarum & Respectivistarum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52248)

tur. *Prob. ant.* Petreitas non potest non dicere repugnantiam, ut fit in Paulo; ergo etiam natura Petri. *Prob. conf.* Natura Petri & Petreitas à parte rei non distinguuntur; ergo sicut Petreitas non potest non dicere repugnantiam, ut fit in Paulo, ita & natura. Quæ obijci hîc possunt, facilè solves ex §. 1. *hujus art.* & ex §. 5. immediatè subsequente.

§. V.

An Detur Universale Scotistarum & Respectivistarum?

238. *Nota. 1.* *Scotista* in doctrina de universali non sunt consentientes. Licet enim, principiis suis de distinctione formali ex natura rei innixi, in hoc conveniant, quod doceant universale consistere in natura communi, singularibus quidem realiter identificatâ, at simul formaliter ex natura rei ab hæcceitatibus distincta; Si tamen ex iis postules, per quid natura communis fit, aut universalis? *Scotistas* in *Scotistas* arma vertere intelliges. Alii dicent, naturam esse communem *per inexistentiam*, ita, ut una eadèmq; natura realiter reperiat in omnibus, v. g. eadem natura humana in omnibus hominibus. Alii respondebunt naturam esse Universalem *per unitatem privativam*, quatenus natura per adventum differentiarum individualium & specificarum privatur aliquâ unitate positivâ, quam ex se deberet & posset habere. Hoc sic explicant: Natura humana v. g. per Pauleitatem & Petreitatem redditur quidem

dem

dem multiplex, remanet tamen una privativè, quia privatur unitate sibi debitâ. Alii asserent naturam esse universalem *per unitatem indifferentia*, quatenus natura humana v. g. non magis determinata est ad Petreitatem, quàm ad Pauleitatem, vel aliud quodvis individuum. *Vid. P. Fr. Sebast. Dupasquier. Disp. 3. Logica q. 3. Conclus. 2. & P. Joannem Bapt. de Bened. Tom. 1. lib. 2. Cap. 3. & 4.*

239. *Nota 2. Respectivista* contendunt universale verè & adæquatè tale stare in pluribus individuis similibus. Sic enim arguunt: talia similia sunt multa, ut patet. Deinde sunt quid unum, etiam ante operam mentis, quia habent unitatem convenientiæ & similitudinis; ergo sunt universale, & quidem extra intellectum.

240. *Dico 1. Non datur universale Scotticum. Ratio communis est*, quia falso nititur fundamento, nimirum distinctione mediâ, quam non dari, n. 173. probatum est. Prætereà contra allatas n. 238. Sententias pugnant sequentes rationes. 1. Si natura v. g. humana esset universalis per inexistentiam, vel per unitatem formalem positivam, ut Dupasquier refert, ita, ut una eademque natura esset in omnibus hominibus, ergo Petrus, Paulus, Judas &c. quoad naturam essent identificati; sed hoc dici nequit; ergo. *Prob min.* Aliàs eadem natura existere simul posset in cælo, & in orco, posset simul mori & renasci saltem in diversis hominibus &c. *Item* in creatis foret

myfterium longè admirabilius myfterio Trinitatis; in Trinitate enim una natura eft in tribus Perfonis; verùm una natura humana effer in individuis infinitis. *Nec iuvat dicere*, quod in Trinitate una natura fingularis fit in tribus Perfonis; econtra in creatis natura fit in multis formaliter duntaxat una, non autem *numericè* aut *individualiter*. Nam *contra eft*; ficut Paternitas, filiatio non multiplicant naturam divinam, fed folas Perfonas, quæ per relationes ejusmodi conftituuntur; ita nec Petreitas & Paulitas multiplicant naturam humanam, cum eam non conftituant, fed conftituant tantum individua: quod autem non eft conftitutum, illud nec eft diftinctivum. 2. *Unitas privata* fuperius allata videtur omninò ficta. Sicut enim cæcus non benè diceretur *videns privativè*; ita nec natura in fingularibus unitate fuâ privata benè denominatur *una privativè*. Deinde unitas illa, quâ natura privat, vel effer naturæ essentialis, vel ejus proprietates? fed nec essentialia, nec proprietates feperabilia funt realiter à natura. Denique unde folidè probatur, quod naturæ debeatur alia Unitas, ac ea, quam habet in fingularibus? Ad refutandam *Unitatem indifferentiæ*, vide dicta de natura in ftatu poffibilitatis n. 235. & de univerfali Cajetani n. 237.

241. *Obj. 1.* Natura modò in Petro & Paulo exiftens habet unam eandemque definitionem; ergo in Petro & Paulo erit actualiter formaliter una eademque natura. R. D. ant. Natu-

Natura *abstracta*, & quæ est in Petro & Paulo, habet unam definitionem *precisivam*. C. Natura *contracta*, & ut est in Petro & Paulo, habet unam definitionem. N. Si enim Petrus definiatur adæquatè, ut est à parte rei, non sufficit dicere: *Est animal rationale*; sed dicendum foret: *Petrus est hoc animal rationale*. *Si quis*. Natura humana habet saltem unam definibilitatem à parte rei; ergo ratione hujus una erit, & universalis. R. D. *Ant.* Habet unam definibilitatem fundamentalem; fundamentaliter tantùm distinctam à singularibus. C. habet unam definibilitatem actualem, formaliter ex natura rei distinctam à definibilitate singularitatum. N.

242. *Obj. 2.* Petrus & Paulus magis conveniunt nemine cogitante, quàm Petrus & Melampus; ergo erunt unum unitate universalis. R. D. *Ant.* Magis conveniunt unitate similitudinis. C. Unitate identitatis. N. h. e. Petrus & Paulus conveniunt in pluribus prædicatis essentialibus, & operationibus, quàm Petrus & Melampus. Petrus enim & Melampus sunt differentes inter se; Petrus verò & Paulus sunt tantùm distincti realiter. Hoc ipso autem, quod etiam distincti duntaxat sint, inter eos non est identitas, adeoque nec unitas universalis. *Si reponas.* Natura humana nemine cogitante est divisa à Petreitate, Pauleitate & cæteris individuationibus, sicut est divisa à natura equina, leonina &c. ergo. *Prob. ant.* Natura humana non includit Petreitatem &

Pauleitatem; aliàs omnes homines essent Petri & Pauli; ergo. R. D. *Ant. probat.* Non includit Petreitatem &c. realiter & identicè. N. formaliter & in conceptu. C. Subjunctam verò antecedentis probationem nego. *Probas autem sic.* Quidquid includit natura, convenit omnibus & singulis individuis; ergo si includat Petreitatem & Pauleitatem, omnes homines erunt Petri & Pauli. R. I. Hoc argumento jugulatur ipsum universale scotisticum; sic enim ex eodem antecedente infero: ergo si natura includit realiter universalitatem, hæc conveniet omnibus individuis, & tot erunt naturæ universales, quot erunt individua. R. 2. D. *Ant.* Quidquid natura includit in suo conceptu essentiali, convenit omnibus individuis. C. quidquid includit tantum realiter. N.

243. Pro solvendis objectionibus *Observa* adhuc I. à parte rei non datur genus, species, differentia *formaliter*, sed solum *fundamentaliter*. Hinc canis & homo non differunt realiter specie logicâ formali, sed fundamentalitaxat, & physicâ. II. Petrus & Paulus habent distinctas essentialiter definitiones adæquatas, h. e., illis realiter sumptis commensuratas; licet non habeant distinctas essentialiter definitiones inadæquatas, illis objectivè sumptis commensuratas. III. Falsum est, illa esse unum unitate universali, quæ non differunt; cum ista aliam non habeant unitatem, quam unitatem similitudinis; ad universale autem requiritur unitas identitatis & indistinctionis. IV. Non sequi-

sequitur: Duo quanta indivisa, i. e. unita, sunt unum quantum; ergo duæ naturæ indivisæ sunt una natura. Nam *disparitas est*: quia duo quanta unita habent unam tantum indivisionem, i. e. Unam negationem separationis. Econtra duæ naturæ habent duas indivisiones, cum sint bis unum; hinc etiam dicuntur plures.

244. *Dico 2. Universale Respectivistarum non est verum universale. Ratio est 1. Quia non est verè unum excludens omnem pluralitatem numericam; quandoquidem similitudo essentialiter dicit multa, cum nihil sibi ipsi simile esse possit. Nec juvat dicere, similitudinem excludere pluralitatem numericam in ratione similitudinis, cum una duntaxat sit similitudo. Nam etiam dissimilitudo non dicit pluralitatem in ratione dissimilitudinis, sed tantum in ratione dissimilium; nec tamen dissimilitudo est unitas sufficiens ad universale. Requiritur proinde ad universale talis unitas, cujus conceptus formaliter non includit pluralitatem, id quod unitati similitudinis non convenit. Ratio est 2. Hoc universale vel distinguitur ab universali fundamentali, quod communiter admittitur, vel non distinguitur? Si distinguitur, assignent Respectivistæ in quo disconveniat. Si verò non distinguitur; ergo non est propriè universale, sed potius fundamentum universalis formaliter talis.*

245. *Obj.* Petrus & Paulus sunt similes in natura; ergo habent eandem naturam. R. N.

Ant. & Cons. *Antecedens* quidem, quia propriè

priè non sunt similes in *natura*, sed in *naturis*.
Conf. autem nego, quia potius sequitur hoc:
 ergo habent distinctas naturas, ex ratione 1.
 n. 244. data. Hinc Theologi quoque negant
 Personas Ss. Trinitatis esse propriè similes in
 natura; quia habent eandem naturam. *Si ais*,
 similitudo juxta Philosophum fundatur in uni-
 tate; Sic enim inquit *Arist. 5. Metaphys*, *Simi-*
lia verò, quorum qualitas est una; ergo quæ
 similia sunt, unum sunt. *R. D. Ant.* fundatur
 in unitate fundamentali C. in unitate formali
 & indistinctionis. N. Tò *Una* in textu Ari-
 stotelico non indicat indivisionem qualitatis à
 parte rei, sed idem significat ac *talis, qualis*;
 ita, ut sensus sit: Similia sunt, quorum unius
 qualitas *talis* est, *qualis* est alterius; sicut dum
 dicit, *Æqualia sunt, quorum quantitas una est*,
 sensus est iste: æqualia sunt, quorum unius
 quantitas *tanta* est, *quanta* est alterius. *Si ur-*
geas: Talis est unitas qualitatis inter similia,
 qualis est unitas substantiæ inter identifica-
 ta; *R. N. Probas, Arist.* sic ait: *Eadem sunt,*
quorum una est substantia; Similia, quorum qua-
litas una; ergo juxta *Aristotelem* eodem mo-
 do differendum est de unitate identifierum
 & similium. *R. N. Conf* identitas enim inter-
 cedere nequit inter distincta; econtrà similitu-
 do non potest non intercedere nisi inter distin-
 cta; igitur *Aristoteles* intelligi pariformiter ne-
 quit de unitate identifierum, & similium.
Si dicas denique: Similitudo saltem nequit fun-
 dari in unitate fundamentali, aliàs fundaretur
 in

in se ipsa. *R. D. Assert.* Nequit fundari in unitate fundamentali, quæ sit ratio fundandæ similitudinis. *N.* Quæ sit ratio fundandæ unitatis ad universale requisitæ. *C.* Fundamentum proximum similitudinis est hoc, quod natura Petri v. g. talis sit, qualis est natura v. g. Pauli. Fundamentum autem proximum unitatis ad universale requisitæ est ipsa similitudo, sive convenientia, vel ut alii dicunt identitas materialis.

ARTICULUS III.

De Causa efficiente universale.

246. *Nota.* Ex iis, quæ hæcenus de universali dicta sunt, pronum est conjicere *primò*, quod *causa Materialis*, sive subiectum universalis sit natura realis, non *ut*, sed *quæ* est à parte rei, & *ut* objectivè existit in intellectu. *Secundò*, quod *causa formalis*, sive forma universalis sit universalitas, sive Unitas communicabilis, h. e. apta, ut multis insit, & de multis prædicetur. Cùm autem ejusmodi natura una & apta à parte rei non detur, id quod probatum hucusque fuit, causa ejus efficiens hic venit investiganda: Igitur tria hoc in articulo in quæstionem vocantur. *Primum est*: An universale formaliter tale fiat per intellectum? *Secundum est*: Quomodò fiat? *Tertium est*: An actus faciens universale sit *Comparativus*, an *absolutus*?